

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ*Л.М. Бобро**Харківський національний медичний університет, м.Харків, проспект Науки, 4, 61000,
<http://knmu.kharkov.ua>*

У сфері професійної освіти реалізація навчання за програмами підвищення кваліфікації із застосуванням дистанційних освітніх технологій (ДОТ) - явище нове і перспективне. Переваги дистанційної форми навчання очевидні: гнучкість, доступність такої форми навчання; суміщення освітньої та професійної діяльності; формування або розвиток навичок самостійної роботи; зниження витрат на підготовку фахівця. Відмінність очної форми із застосуванням ДОТ від традиційної очної форми навчання полягає в тому, що частина матеріалу засвоюється курсантами не в аудиторіях, а за допомогою інтернет технологій, тобто робота слухачів є організованою і частково самостійною. Але при аналізі можливостей впровадження ДОТ в практику викладання виявлені деякі проблеми. По-перше, слабо відпрацьовані або відсутні дидактичні і методичні матеріали з викладання курсу програм підвищення кваліфікації лікарів. Зрозуміло, що медичні професії не можуть викладатися заочно, а вимагають обов'язкового виділення часу для оволодіння курсантами практичних навичок. Однак як правильно і раціонально розподілити час між очним викладанням і ДОТ, які теми краще розглядати в режимі очного навчання, а які надати курсантам для самостійного вивчення? У цих питаннях немає чіткості розуміння, заснованого на вивченні і порівнянні якісних показників традиційного очного навчання і очного навчання із застосуванням ДОТ. По-друге, при реалізації очного навчання із застосуванням ДОТ можна виокремити і ряд проблем педагогічного характеру, з якими доводиться стикатися при впровадженні інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес. До них відносяться, крім проблеми адаптації методичних і навчальних матеріалів для дистанційного навчання, відсутність або недостатність впливу особистості педагога на слухача; необхідність підвищення кваліфікації викладачів в області застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті; підвищення компетенції викладацького складу в області інноваційних підходів в навчанні; складність контролю знань у того, хто навчається дистанційно (відсутність впевненості в самостійності виконання завдань курсантом). По-третє, позначилися і деякі нормативно-правові проблеми: формування вимог до експертизи якості, електронних ресурсів, ліцензування освітніх установ, що використовують ДОТ; нормування оплати праці викладачів дистанційного навчання. Як і раніше практично не вирішені технічні проблеми і складнощі, пов'язані зі створенням, розробкою і адаптацією мережевої інфраструктури, програмних продуктів і середовищ для дистанційного навчання. Немає ґрунтовного аналізу собівартості розроблюваних електронних ресурсів і засобів навчання. Як результат комплексу перерахованих вище проблем - недостатнє усвідомлення значущості ДОТ в системі вищої освіти на всіх етапах отримання медичної освіти. За результатами проведеного нами опитування, 53 (78%) з 68 лікарів загальної практики - сімейної медицини, курсантів циклів підвищення кваліфікації, як і раніше віддали б перевагу традиційним очним курсам, при цьому 43 (63%) з них вказують як основну причину неприйняття ДОТ - відсутність потрібного технічного забезпечення робочого місця; 10 (15%) курсантів зазначають труднощі не тільки технічного, але і психологічного характеру при роботі з ДОТ. Для вирішення вищевказаних проблем, на наш погляд, необхідно вжити комплекс дій: створити нормативно-правову базу оцінки знань курсантів; розширювати інтерактивні можливості мережевих ресурсів; підготувати консультантів ДОТ, які розуміють не тільки методичні та технічні особливості ДОТ, але і здатних допомогти лікарю практичної ланки охорони здоров'я подолати психологічний бар'єр, пов'язаний з комп'ютерними технологіями; проводити тренінги, знайомити курсантів з прийомами роботи в мережі, вчити працювати в чатах, форумах; мотивувати курсантів, спонукаючи їх до активної пізнавальної діяльності.

Підсумовуючи вищезначене, можна стверджувати, що наразі в дистанційній освіті існують як технічні проблеми, так і чисто дидактичні, пов'язані з побудовою програм навчання. Більшість з розміщених в мережі освітніх матеріалів уособлює педагогіку в досить примітивному її прояві і виконує здебільшого декларативну або представницьку роль. Стихійна організація дистанційного навчання на післядипломному етапі страждає одноманітністю і безсистемне включення ДОТ в очну і заочну систему підготовки курсантів є малопродуктивним. Основу освітнього процесу при дистанційному навчанні повинна складати цілеспрямована і строго контрольована інтенсивна самостійна робота курсанта, який може вчитися, маючи при собі набір засобів навчання (методичні вказівки, навчальні посібники та підручники на паперових та електронних носіях і т.п.). Незалежно від методики дистанційного навчання, загальним залишається те, що для успішного впровадження ДОТ в практику викладання необхідно забезпечити організацію навчального процесу, доставку відповідних навчально-методичних матеріалів і організувати інформаційну підтримку всіх адміністративних структур.